

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

30.Ağustos.2015, Pazar - Sayfa 1
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına
www.sifadersleri.com
adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

1. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'i Övmesi ve Onun Kendi Katındaki Şân ve Şerefini Açıklaması

9. FASIL: Resûl-i Ekrem'in Değeri Konusunda Fetih Sûresinin İhtiva Ettiği Bilgiler

Arapça Kaynak sf. 92
Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 150

Ona Bîat, Allah'a Bîat Sayılır

Allah Teâlâ yine Fetih sûresinin müteâkip âyetlerinde şöyle buyurdu: “Sana bîat edenler gerçekte Allah'a bîat etmiştir. Allah'ın eli onların eli üzerindedir.”⁵ Bu âyette sözü edilen bîat, Hudeybiye'de yapılan Bîatürıdvân'dır (Bey'atü'r-ıdvân). Bu âyette: “Ey Muhammed! Sahâbîler seninle sözleşme yapmakla Allah ile sözleşme yapmış oluyorlar.” denmektedir.

Peygamber aleyhisselâm hicretin 6. yılında (628) 1400 sahâbîsi ile birlikte umre yapmak üzere Mekke'ye doğru yola çıkmış, fakat Mekkeliler onları şehre sokmayınca, Müslümanlar Hudeybiye denilen yerde konaklamış, oraya savaşmak için değil, umre yapmak için geldiklerini bildirmek üzere Mekke'ye iki temsilci göndermişlerdi. Bu temsilcilerden biri olan Hz. Osmân'ın öldürüldüğüne dâir bir şâyia çıkınca, Peygamber Efendimiz orada bulunan Müslümanları bir ağacın altında toplamış, Mekkelilerden bunun hesabını soracaklarına dâir onlardan söz (bîat) almıştı. İşte bu olay, bîat eden Müslümanlardan Allah Teâlâ'nın râzı olduğunu ifâde etmek üzere Bîatürıdvân (Rıdvân bîatı) diye anılmıştır. Şu âyet-i kerîme bu sözleşmenin mâhiyetini ortaya koymaktadır: “Şüphesiz Allah, mü'minlerden Cennet karşılığında canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler. Bu, Allah'ın Tevrât'ta, İncil'de ve Kur'an'da bildirdiği gerçek vaadidir. Vaadine Allah'tan daha vefâlı kim vardır? O hâlde O'nunla yapmış olduğunuz bu alış-verişten dolayı sevinin. En büyük bahtiyârlık işte budur.”¹

1. Buhârî, Tefsîr 17/5, nr. 4712; Müslim, İmân 328, nr. 194; Tirmizî, Tefsîr 17/18, nr. 3148; İbni Mâce, Zühd 37, nr. 4308; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 2.

2. Âl-i İmrân 3/132.

3. Hadîd 57/7.

4. Tevbe 9/62.

5. Fetih 48/10.

1. Tevbe 9/111.

﴿يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ﴾ يريد: عند البيعة. قيل: قوة الله، وقيل: ثوابه.
وقيل: منته. وقيل: عقده، وهذه استعارة، وتجنيس في الكلام، وتأکید
لعقد بيعتهم إياه. وعظم شأن المباع ﷺ.

“Allah’ın eli onların elleri üzerindedir” âyetiyle bâat sırasındaki durum kastedilmektedir. Bazı âlimlere göre “Allah’ın eli onların eli üzerindedir” demek, “Allah’ın Peygambere verdiği destek, sahâbenin ona verdiği destekten daha fazladır” anlamına gelmektedir. Kimine göre “Allah’ın eli” sözü ile Allah’ın vereceği sevap kastedilmektedir; kimine göre ise bu tamlama Allah’ın ihsânı demektir; kimine göre aynı ifâde Allah’ın onlarla yaptığı sözleşme anlamındadır. Kısacası “Allah’ın eli” sözü mecâzî bir anlatım, maksadı îmâ ile ifâde etme yöntemidir.² Burada ashâb-ı kirâmın Resûl-i Ekrem’e olan bâatlarının önemi vurgulanmakta,³ kendisine bâat edilen Peygamber aleyhisselâmın şânının yüceliği belirtilmektedir.

1. Tevbe 9/111.

2. Buna edebiyâta istiâre ve cinâs (tecnis) denir.

3. Çünkü Resûl-i Ekrem ile yapılan bu bâat Allah Teâlâ ile yapılmış sayılmaktadır.

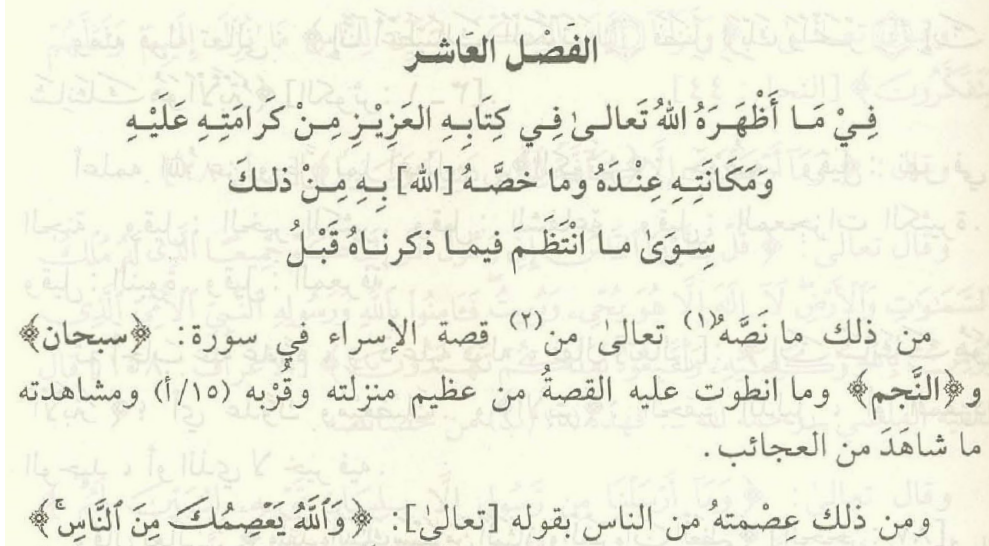
وقد يكون من هذا قوله تعالى: ﴿فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ [الأنفال: ١٧]؛ وإن كان الأول في باب المجاز ، وهذا في باب الحقيقة ، لأنَّ القاتل والرامي بالحقيقة هو الله ، وهو خالقُ فعله ورَمِيهِ ، وقُدْرَتِهِ عليه ومسبِّبِهِ ، ولأنَّه ليس في قدرة البشر توصيلُ تلك الرَّمِيَةِ حيثُ وصلتْ ، حتى لم يَبْقَ منهم مَنْ لم تملأْ عَيْنِيهِ ، وكذلك قَتْلُ الملائكة لهم حقيقة .

وقد قيل في هذه الآية الأخرى: إنها على المجاز العربي ، ومقابلة اللفظ ومناسبتِهِ؛ أي: ما قتلتموهم ، وما رَمَيْتَهُمْ أَنْتَ إِذْ رَمَيْتَ وجوهِهم بالحصباء والتراب ، ولكنَّ الله رَمَى قلوبَهُم بالجزع ، أي إِنَّ منفعة الرَّمِيِّ كانت من فِعْلِ الله ؛ فهو القاتل والرامي بالمعنى وأنت بالاسم .

“Sen Atmadın, Allah Attı”

Resûlullah’a bîatin Allah Teâlâ ile yapılmış gibi olduğunu gösteren misâllerden biri de şu âyettir: وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى “Onları siz öldürmediniz; onları Allah öldürdü. Düşmana bir avuç toprak attığında da sen atmadın, Allah attı.”⁴ Her ne kadar Peygamber’e yapılan bîatin Cenâb-ı Hak’a yapılmış gibi olduğunu belirten ifâde bir mecaz ifâdesi ise de; zikredilen bu âyetteki öldürme ve atma olayları birer hakikattir. Çünkü gerçekte düşmanı öldüren ve ona toprağı atan Allah Teâlâ’dır. Zira Resûl-i Ekrem’in öldürme ve atma fiillerini yaratan, ona öldürme ve atma gücü veren, öldürmesine ve atmasına sebep olan O’dur. Çünkü atılan toprağı orada ne kadar kâfir varsa tek tek hepsinin gözüne dolduracak şekilde atmak, insanoğlunun yapamayacağı bir şeydir. Bedir Gazvesi’nde meleklerin kâfirleri öldürmesi de aynı şekilde mecaz değil hakikattir.

Üzerinde konuşmakta olduğumuz: “Onları siz öldürmediniz, onları Allah öldürdü” âyetinde edebî açıdan lugavî mecaz, mukâbeletü’l-lafz (tîbâk) ve münâsebetü’l-lafz (tenâsüb) sanatlarının olduğu da söylenmiştir. Bu durumda âyetin mânası şöyledir: “Ey Müslümanlar! Onları siz öldürmediniz. Ey Peygamber! Esâsen onların yüzüne çakıl taşını ve toprağı sen atmadın. Lâkin onların kalplerine korku ve telâş Allah Teâlâ attı. Bu atıştan hâsıl olan başarıyı Cenâb-ı Hak sağladığına göre; sen görünüşte, O ise gerçek mânada atan ve öldürenidir.”

10. Allah Teâlâ'nın Resûlüne İkrâmı Konusunda Kur'an'da Verilen Diğer Bilgiler

Bundan önceki bahislerde geçen, Cenâb-ı Hakk'ın İsrâ ve Necm sûrelerinde "isrâ" olayı hakkında verdiği bilgiler ve Mi'râc hâdisesinin Peygamber Efendimiz'in yüce değerini ve Allah Teâlâ'ya yakınlığını ifâde etmesi ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Mi'râc'da karşılaştığı olağanüstü olaylar burada tekrar edilmeyecektir.

Allah'ın Himâyesinde

Şu üç âyet, Allah Teâlâ'nın Resûl-i Ekrem'i insanların yapacağı kötü-lüklerden koruyacağını gösteren misâllerden ve sadece ona mahsus özelliklerden birkaçıdır:

﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾ "Allah seni insanlardan koruyacaktır."¹

Bir gece Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: "Keş-ke bu gece sâlih sahâbilerimden biri beni korusa!" diye içinden geçirmiş, o gece Sa'd ibni Ebî Vakkâs radi-yallahu anh gibi bazı sahâbiler kendiliklerinden gelip Resûlullah'ın evinin etrafında nöbet tutmuştu.¹ "Al-lah seni insanlardan koruyacaktır"² âyeti nâzil olunca, Allah'ın Elçisi hücre-i sâdetinden dışarı çıkmış, kendisi-ni bekleyenlere: "Allah Teâlâ beni koruyacaktır" diyerek onları evlerine göndermiştir.³

1. Mâide 5/67.

1. Buhârî, Cihâd 70, nr. 2885, Temennî 4, nr. 7231; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 39-40, nr. 2410.

2. Mâide 5/67.

3. Tirmizî, Tefsîr 5/4, nr. 3046; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), II, 342-343, nr. 3221; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdisi's-sahiha, V, 644-646, nr. 2489.

[المائدة: ٦٧]. وقوله [تعالى]: ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرَ الْمَكْرِينَ﴾ [الأنفال: ٣٠].

وقوله: ﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا نَرَى اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ [التوبة: ٤٠].

﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ، وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرَ الْمَكْرِينَ﴾ Hani kâfirler seni tutuklayıp hapsedmek veya öldürmek veyahut da yurdundan çıkarmak için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kurmaya çalışsınlar, ama Allah da onların tuzaklarına karşılık verecektir. Allah tuzak kuranlara en güzel karşılığı verendir.”⁴

﴿إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى، وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا، وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

“Eğer Peygamber’e yardım etmezseniz, Allah ona bir zamanlar yardım ettiği gibi yine edecektir. Hani kâfirler onu yurdundan çıkardıklarında, iki kişiden biri olarak mağarada iken yanındaki arkadaşına: “Üzülmel! Allah bizimle beraberdir.” diyordu.⁵ Nitekim Allah, ona gönlünü rahatlatan iç huzuru verdi, onu görmediğiniz ordularla destekledi ve kâfirlerin dâvâsını alçalttı. Çünkü yüce olan dâvâ yalnız Allah’ın dâvâsıdır. Allah karşı konulmaz bir kuvvete sahiptir ve her şeyi yerli yerince yapandır.”⁶

4. Enfâl 8/30.

5. Ebû Bekir radiyallahu anhdan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Hicret yolculuğunda biz Resûlullah ile mağaradayken, tepemizde dolaşıp duran müşriklerin ayaklarını gördüm ve:

“Ey Allah’ın Elçisi! Eğer şunlardan biri eğilip aşağıya bakacak olsa mutlaka bizi görür” dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyor (ve haklarında neler düşünüyor) sun, Ebû Bekir!” (Buhârî, Fezâilü ashâbi’n-Nebî 2, nr. 3653, Tefsîr 9/9, nr. 4663; Müslim, Fezâilü’s-sahâbe 1, nr. 2381).

6. Tevbe 9/40.

وما دفع^(۳) اللهُ به عنه في هذه القصة من أذاهم بعد تحزُّبهم لهلكه وخلوصهم
نَجِيًّا في أمره ، والأخذِ على أبصارهم عند خروجه عليهم ، وذهولهم عن طلبه
في الغار ، وما ظهر في ذلك من الآيات ، ونزول السكينة عليه .
٣٦- وَقِصَّةُ سُرَّاقَةِ بْنِ مَالِكٍ^(١) ، حسب ما ذكره أهل الحديث والسَّيَر .
٣٧- في قصة الغار^(٢) .
٣٨- وحديث الهجرة^(٣) .

Bu âyetlerde, hicret hâdisesiyle ilgili olarak şu olaylar dile getirilmektedir: Allah Teâlâ, Resûl-i Ekrem'i öldürmek üzere toplanan ve bu konuyu kendi aralarında gizlice görüşüp birtakım kararlar alan kâfirlerin elinden onu korumuştur. Fahr-i Âlem Efendimiz evini kuşatanların arasından çıkıp giderken, Cenâb-ı Hak kâfirlerin gözlerini bağlamış, onu görmelerine engel olmuştur. Kâfirler, Sevr Mağarası'nda Peygamber aleyhisselâmın yanına kadar gelmişken, Allah Teâlâ onları gaflete düşürmüştü, Resûlünü bulmalarına izin vermemiştir.

Cenâb-ı Hakk'ın Peygamber Efendimiz'i kâfirlerin yapmayı planladığı kötülüklerden koruduğuna dâir başka mucizeler de vardır: Sevr Mağarası'nda Resûl-i Ekrem'in üzerine güven ve huzurun inmesi,¹ mağaradan çıkıp Medine'ye giderken peşlerine düşen Sürâka bin Mâlik'in (v. 24/645) atının iki ayağının birden yere gömülmesi,² hadis ve siyer âlimlerinin gerek mağarada gerekse hicret sırasında meydana gelen olaylar hakkında verdikleri bilgiler, Kâinâtın Rabbi'nin Sevgili Resûlünü nasıl koruduğunu göstermektedir.

1. Yukarıdaki âyette (Tevbe 9/40) geçtiği üzere, Resûl-i Ekrem'in Hz. Ebû Bekir'e: "Üzülme, Allah bizimle beraberdir" buyurmak sûretiyle onu teselli etmesi Peygamber aleyhisselâmın duyduğu gönül huzuru sebebiyledir. Hudeybiye'de de Müslümanların üzerine güven ve huzurun (sekînet) indiği şöyle anlatılmaktadır: "İmânlarına imân katmak için mü'minlerin kalplerine güven ve huzûr indiren O'dur" (Fetih 48/4).

2. Bu olay için bk. II, 210.

Biz sana Kevser'i Verdik

Allah Teâlâ'nın Fahr-i Cihân Efendimiz'e olan ikrâmlarından biri, Kevser sûresinde şöyle ifâde edilmektedir:

﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ. فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ. إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ﴾

1. Şüphesiz Biz sana Kevser'i verdik.
2. Sen de Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.
3. Asıl soyu kesik olan, sana kin besleyendir.”³

Allah Teâlâ, Resûl-i Ekrem'ine “Kevser”i yani Kevser Havuzu'nu verdiğini bildirmektedir.⁴ Âlimler Kevser hakkında değişik görüşler ileri sürerek, onun “Cennet'te bir ırmak, çok hayır, şefâat, pek çok mûcize, peygamberlik ve mârifet (her şeyin bilgisi)” gibi hususlardan biri olabileceğini söylemişlerdir.

Bu sûrenin sonunda Allah Teâlâ, Resûl-i Ekrem'i adına onun düşmanına cevap vererek ona yöneltilen “ebter” iddiasını reddetmiş ve “Asıl soyu kesik olan, sana kin besleyen, buğzedendir.” buyurmuştur.

Arapça'da “soyu kesik” mânasına gelen “ebter” kelimesi; “aşağılık ve zillet içinde olan, çocuğu bulunmadığı için yalnız başına kalan veya kendisinde hayır bulunmayan kimse” anlamındadır.

ومنه قوله تعالى: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿١﴾ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٢﴾ [الكوثر: ١ - ٣].

أعلمه الله عز وجل بما أعطاه. ﴿الكوثر﴾: حوضه. وقيل: نهر في الجنة. وقيل: الخير الكثير. وقيل: الشفاعة. وقيل: المعجزات الكثيرة. وقيل: النبوة. وقيل: المعرفة.

ثم أجاب عنه عدوه ، وردّ عليه قوله ، فقال [تعالى]: ﴿إِنَّكَ شَانِئُكَ هُوَ الْأَبْتَرُ﴾ ؛ أي عدوك ومُبْغِضُكَ. ﴿الأبتر﴾: الحقير الذليل ، أو المفرد الوحيد ، أو الذي لا خير فيه.

3. Kevser 108/1-3.

4. Peygamber Efendimiz'in Kevser Havuzu hakkında verdiği geniş bilgiler “Resûl-i Ekrem'in Âhiretteki Üstünlüğü” bahsinde zikredilecektir bk. I, 431.

وقال تعالى: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ [الحجر: ٨٧].

قيل: السبع المثاني: السُّورُ الطَّوَالُ الْأَوَّلُ. ﴿والقرآن العظيم﴾: أم القرآن. وقيل: السبع المثاني: ما في القرآن، من أمر، ونهي، وبُشْرَى، وإنذار، وضَرْبٍ مَثَلٍ، وإعدادِ نِعَمٍ، وآتيناك نبأ القرآن العظيم.

وقيل: سميت أم القرآن مثنائي لأنها تُثْنَى في كل ركعة^(١). وقيل: بل الله

[تعالى] استثناهَا لمحمد ﷺ، وادَّخَرَهَا^(٢) له دون سائر الأنبياء.

وسُمِّيَ القرآن مثنائي: لَأَنَّ الْقِصَصَ تُثْنَى فِيهِ.

وقيل: السبع المثاني: أكرمناك بِسَبْعِ كرامات: الهدى، والنبوة، والرحمة، والشفاعة، والولاية، والتعظيم، والسكينة.

"Tekrarlanan Yedi" Nedir?

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ "Elbette Biz sana devamlı tekrarlanan yedi âyeti ve şu yüce Kur'an'ı verdik."¹

Bu âyetteki "tekrarlanan yedi" ve "yüce Kur'an" ifâdeleri hakkında şu görüşler ileri sürülmüştür:

1. "Devamlı tekrarlanan yedi" (es-Seb'u'l-mesânî) ilk uzun sûrelerdir; "yüce Kur'an (el-Kur'ânü'l-azîm)" ise Ümmü'l-Kur'ân diye de anılan Fâtiha sûresidir.

2. "Devamlı tekrarlanan yedi" Fâtiha sûresidir;² "yüce Kur'an" ise Kur'an'ın geri kalan sûreleridir.

3. "Devamlı tekrarlanan yedi" (es-Seb'u'l-mesânî) Kur'an'daki emirler, nehiyler, müjdeler, uyarılar, darb-ı meseller, Allah'ın nimetleri, geçmiş milletlerin kıssalarıdır.

4. Fâtiha sûresine, namazın her rek'atında okunduğu, her namazda takrarlandığı için, "es-Seb'u'l-mesânî" adı verilmiştir.

5. Allah Teâlâ, Fâtiha sûresindeki faziletleri diğer peygamberlere değil, sadece Resûl-i Ekrem'e vermiştir.

Resûl-i Ekrem, Cebrâil aleyhisselâm ile otururken yüzüne ilk defa inen bir melek huzûruna gelmiş ve: "Sadece sana verilen, daha önce hiçbir peygambere verilmeyen iki nûr sebebiyle seni tebrik ederim" diyerek bu iki nûrun, Fâtiha sûresi ile Bakara sûresinin son iki âyeti (Âmenerresûlü) olduğunu bildirmiştir.¹

İçindeki kıssalar tekrarlanıp durduğu için Kur'an-ı Kerîm'e de "Mesânî" denmiştir.

6. Yukarıdaki âyette geçtiği üzere Resûl-i Ekrem'e "Elbette Biz sana devamlı tekrarlanan yedi âyeti verdik" buyrulmakla² "Biz sana hidâyet, nübüvvet, rahmet, şefâat, düşmanı yenip ondan intikam almak (vilâyet), herkesten saygı görmek ve iç huzûruna ermek (sekînet) gibi yedi fazilet verdik" denmiş olmaktadır.

1. Hicr 15/87.

2. Fâtiha suresinin en meşhur iki adından biri, Kitâb'ın özü ve temeli anlamında "Ümmü'l-Kitâb", diğeri de, devamlı tekrarlanan yedi âyet anlamında "es-Seb'u'l-mesânî"dir

1. Müslim, Müsâfirîn 254, nr. 806; Nesâî, İftitâh 25, nr. 913.

2. Hicr 15/87.

Bütün İnsanlara Gönderilen Peygamber

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

“Sana da, ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ kendilerine gönderileni insanlara açıklamayı, onların da üzerinde düşünceleri için bu Kur'an'ı indirdik.”³

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

“Biz seni bütün insanlara bir müjdeci ve bir uyarıcı olarak gönderdik.”⁴

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ، فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

“Şöyle de: “Ey insanlar! Elbette ben, göklerin ve yerin sahibi olan, Kendisinden başka ilâh bulunmayan, diriltten ve öldüren Allah'ın hepinize birden gönderdiği elçisiyim. Öyleyse Allah'a îmân edin, Allah'a ve O'nun sözlerine îmân eden o ümmî Peygamber'e de îmân edin. Ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız.”¹

İşte bu âyetlerde belirtilen “bütün insanlara gönderilme” özelliği sadece Resûl-i Ekrem'e ait özelliklerdendir (hasâis).

وقال تعالى: ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ [النحل: ٤٤].

وقال تعالى: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ [سبا: ٢٨].
وقال تعالى: ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٨] قال الفقيه القاضي - رحمه الله -: فهذه (١٥/ب) من خصائصه.

3. Nahl 16/44.

4. Sebe' 34/28.

1. A'râf 7/158.

“Hasâisü'n-nebî”, “Allah Teâlâ'nın sadece Peygamber Efendimize lütfettiği özellikler” anlamına gelen bir terim olup Dördüncü Bölüm'de ele alınacaktır (bk. III, 289). *Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*'nde (xvi, 277-281) bu konuda geniş bilgi bulunmaktadır. Resûl-i Ekrem Efendimiz, daha önceleri hiçbir peygambere verilmeyip sadece kendisine verilen beş özelliği (hasâisi) şöyle ifâde buyurmuştur:

“Düşmanlarımın kalbine bir aylık mesafeden bile hissedilecek bir korku salmak sûretiyle Allah bana yardım etti. Bütün yeryüzü bana hem namaz kılma yeri hem de teyemmüm ederek temizlenme vasıtası kılındı. Ganimet almak daha önceleri hiçbir peygambere helâl değilken bana helâl edildi. Daha önceleri bir peygamber sadece kendi kavmine gönderilirken, ben bütün insanlara peygamber gönderildim. Bana âhirette şefâat etme yetkisi de verildi.”²

2. Buhârî, Teyemmüm 1, nr. 335, Salât 56, nr. 438; Müslim, Mesâcid 3, nr. 521.